DOMSTOLENS DOM
av den 31 januari 1984*

I de förenade målen 286/82 och 26/83

har Tribunale di Genova till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i det mål som pågår vid den nationella domstolen mellan

Graziana Luisi

och

Ministero del Tesoro (mål 286/82),

och mellan

Giuseppe Carbone

och

Ministero del Tesoro (mål 26/83).

Begäran avser tolkningen av artiklarna 67, 68 och 106 i EEG-fördraget och har till syfte att göra det möjligt för den nationella domstolen att avgöra huruvida vissa bestämmelser i den italienska lagstiftningen om överföringar av utländsk valuta är förenliga med dessa artiklar.

* Rättegångsspråk: italienska.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden J. Mertens de Wilmars, avdelningsordförandena T. Koopmans, K. Bahlmann och Y. Galmot samt domarna P. Pescatore, Mackenzie Stuart, G. Bosco, U. Everling och C. Kakouris,

generaladvokat: G.F. Mancini,
justitiesekreterare: P. Heim,

meddelar följande

dom

DOMSKÄL

1 Genom beslut av den 12 juli och den 22 november 1982, som inkom till domstolen den 27 oktober 1982 respektive den 21 februari 1983, har Tribunale di Genova, med stöd av artikel 177 i EEG-fördraget, ställt en rad frågor om tolkningen av artikel 106 i fördraget för att kunna ta ställning till huruvida den italienska lagstiftningen om valutaöverföringar är förenlig med denna bestämmelse.

2 Dessa frågor har uppkommit inom ramen för de förfaranden som två personer bosatta i Italien har inlett på grund av de beslut som fattats av Ministro del Tesoro (finansministern), varigenom de ålades att betala böter på grund av att de hade förvärvat olika utländska valutor som skulle användas utomlands och vars värde i italienska lire överskred det maximibelopp som var tillåtet enligt italiensk lag. Maximibeloppet för utförsel av utländska valutor av personer bosatta i Italien för ändamål som rör turism, affärer, utbildning och medicinsk behandling uppgick vid den aktuella tidpunkten till 500 000 lire per år.

3 Sökandena i målet vid den nationella domstolen har ifrågasatt giltigheten hos de bestämmelser i den italienska lagstiftningen som utgör grund för de böter de ålagts, eftersom bestämmelserna enligt deras uppfattning är oförenliga med gemenskapsrätten. I mål 286/82 har sökanden i målet vid den nationella domstolen, Graziana Luisi, uppgivit att hon hade fört ut valutorna i fråga för en turistresa till Frankrike och Förbundsrepubliken Tyskland och för att i det senare landet få medicinsk behandling. I mål 26/83 har sökanden i målet vid den nationella domstolen, Giuseppe Carbone, uppgivit att de utländska

valutor som han hade köpt användes för en turistresa på tre månader i Förbundsrepubliken Tyskland. Båda parterna har gjort gällande att restriktionerna för utförsel av betalningsmedel i form av utländska valutor avsedda för ändamål som rör turism eller medicinsk behandling strider mot EEG-fördragets bestämmelser om löpande betalningar och kapitalrörelser.

4 I sitt första beslut av den 12 juli 1982 (mål 286/82) konstaterade Tribunale di Genova att de transaktioner för vilka det i italiensk lagstiftning fastställs ett tak för valutaöverföringar, dvs. turism, affärs- och studieresor samt resor i syfte att få medicinsk behandling, tillhör de tjänstetransaktioner som är förtecknade i bilaga III till fördraget. Betalningar i samband med dessa transaktioner omfattas alltså av artikel 106.3 första stycket i fördraget, enligt vilken medlemsstaterna åtar sig att sinsemellan inte införa några nya restriktioner, medan den ifrågasatta italienska lagen antogs år 1974. Den nationella domstolen fann det emellertid vara lämpligt att fastställa dessa bestämmelsers exakta räckvidd i förhållande till bestämmelserna om kapitalrörelser, särskilt i vilken mån de senare är tillämpliga på materiella överföringar av sedlar.

5 För att få klarhet på denna punkt har Tribunale di Genova ställt följande fråga till domstolen:

"Har personer, som är bosatta i en medlemsstat och som omfattas av gemenskapsrätten, som för ut utländska sedlar och kreditpapper i utländsk valuta utomlands i samband med turism, affärs- eller studieresor eller resor i syfte att få medicinsk behandling, rättigheter som medlemsstaterna är skyldiga att respektera enligt "standstill"-bestämmelsen i artikel 106.3 första stycket i fördraget, med hänsyn till att denna transaktion hör till de tjänstetransaktioner som är förtecknade i bilaga III till fördraget?

Eller hör ifrågavarande transaktion som objektivt sett utgör en överföring av valuta i kontanter, till följd av hänvisningen i artikel 106.3 andra stycket i fördraget, till de kapitalrörelser som inte obligatoriskt skall liberaliseras enligt bestämmelserna i artiklarna 67 och 68 i fördraget och i de direktiv som antogs av rådet den 11 maj 1960 och den 18 december 1962, varför kontrollåtgärder och påföljder som beslutas av en medlemsstat på detta område, i föreliggande fall administrativa påföljder, är lagliga?"

6 I sitt andra beslut av den 22 november 1982 (mål 26/83) begränsade Tribunale di Genova sin prövning till valutaöverföringar som har samband med turism. Domstolen har rest frågan huruvida turismen, trots att den ingår bland tjänstetransaktioner i den mening som avses i artikel 106.3 i fördraget,

inte samtidigt bör anses hänförlig till rörligheten för tjänster och därför omfattas av bestämmelserna i artikel 106.1 om liberalisering av betalningar som har samband med tillhandahållande av tjänster.

7 Tribunale di Genova har av denna anledning ställt ännu en fråga med följande lydelse:

"Har personer, som är bosatta inom gemenskapen och som omfattas av gemenskapsrätten, som för ut utländska sedlar och kreditpapper i utländsk valuta i samband med en utlandsresa för turiständamål, rättigheter som medlemsstaterna är skyldiga att respektera enligt de direkt tillämpliga bestämmelserna i artikel 106.1 i fördraget, förutsatt att turistresor skall anses falla inom ramen för rörligheten för tjänster och att valutaöverföringar för att täcka utgifter som dessa turistresor medför skall anses utgöra löpande betalningar, som därför måste betraktas som liberaliserade på samma sätt som de tjänster som de avser?

Eller hör ifrågavarande transaktion som ingår bland de tjänstetransaktioner som förtecknas i bilaga III till fördraget och utgör en faktisk överföring av kontanter, till följd av hänvisningen i artikel 106.3 andra stycket, till de kapitalrörelser som inte obligatoriskt skall liberaliseras enligt bestämmelserna i artiklarna 67 och 68 i fördraget och i rådets direktiv av den 11 maj 1960 och den 18 december 1962, varför kontrollåtgärder och administrativa påföljder som beslutas av en medlemsstat på detta område är lagliga?"

8 Det framgår av frågornas formulering och av motiveringen till de två besluten om hänskjutande att föreliggande mål rör följande gemenskapsrättsliga tolkningsfrågor:

a) Huruvida turism, affärs- och studieresor samt resor i syfte att få medicinsk behandling faller inom ramen för tillhandahållande av tjänster eller inom ramen för tjänstetransaktioner i den mening som avses i artikel 106.3 i fördraget eller inom ramen för båda dessa kategorier?

b) Huruvida valutaöverföringar, som genomförs för ett av dessa fyra ändamål, skall anses som löpande betalningar eller som kapitalrörelser, särskilt när de sker genom materiella överföringar av sedlar?

c) Vilken grad av liberalisering av betalningar hänförliga till dessa fyra ändamål föreskrivs i artikel 106 i fördraget?

d) Vilka kontrollåtgärder har medlemsstaterna rätt att vidta när det gäller valutaöverföringar som har samband med betalningar som anses liberaliserade?

a) Begreppen "tillhandahållande av tjänster" och "tjänstetransaktioner"

9 Enligt artikel 60 i fördraget skall med "tjänster", i den mening som avses i fördraget, förstås prestationer som normalt utförs mot ersättning, i den utsträckning de inte faller under bestämmelserna om fri rörlighet för varor, kapital och personer. I enlighet med avdelning III i fördragets andra del ("Fri rörlighet för personer, tjänster och kapital") omfattar fri rörlighet för personer arbetstagares rörlighet inom gemenskapen och etableringsfrihet på medlemsstaternas territorium.

10 Enligt artikel 59 i fördraget skall inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster avvecklas för medborgare i medlemsstater som har etablerat sig i en annan stat inom gemenskapen än mottagaren av tjänsten. När det gäller utförandet av en tjänst kan antingen den person som tillhandahåller tjänsten resa till den medlemsstat där mottagaren är bosatt eller så kan mottagaren resa till den stat där den person som tillhandahåller tjänsten är etablerad. Det första av dessa fall nämns uttryckligen i artikel 60 tredje stycket, som föreskriver att den som tillhandahåller en tjänst tillfälligt får utöva sin verksamhet i det land där tjänsten tillhandahålls. Det andra fallet utgör en nödvändig följd, som överensstämmer med målet att liberalisera all förvärvsverksamhet som inte omfattas av bestämmelserna om fri rörlighet för varor, personer och kapital.

11 För att genomföra dessa bestämmelser föreskrivs i avdelning II i det allmänna handlingsprogrammet för upphävande av begränsningar av friheten att tillhandahålla tjänster, som med stöd av artikel 63 i fördraget fastställdes av rådet den 18 december 1961 (EGT 1962, s. 32, fransk version; svensk version se EES-avtalets bilagor med rättsakter, band 6, s. 109), bl.a. att föreskrifter med ekonomiska syften i lagar och andra författningar som i de enskilda medlemsstaterna reglerar inresa, utresa och uppehåll för medborgare i andra medlemsstater skall upphävas i den mån de inte grundas på hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet och allmän hälsa och i den utsträckning de hindrar medborgarna att utföra tjänster.

12 Rådets direktiv 64/221 av den 25 februari 1964 om samordningen av särskilda åtgärder som gäller utländska medborgares rörlighet och bosättning och som är berättigade med hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa (EGT 1964, s. 850, fransk version; svensk specialutgåva, del 05, volym 01) omfattar enligt direktivets artikel 1 bl.a. medborgare i en medlemsstat som reser till en annan medlemsstat i gemenskapen i egenskap av "mottagare av tjänster". Rådets direktiv 73/148 av den 21 maj 1973 om avskaffande av restriktioner för rörlighet och bosättning inom gemenskapen för medborgare i medlemsstaterna i fråga om etablering och tillhandahållande av tjänster (EGT nr L 172, s. 14, fransk version; svensk specialutgåva, del 06, volym 01) tillförsäkrar såväl den som tillhandahåller en tjänst som mottagaren av tjänsten uppehållsrätt under den tid tjänsten utförs.

13 Genom att i det allmänna handlingsprogrammet för upphävande av begränsningar av friheten att tillhandahålla tjänster hänvisa till artikel 106 i fördraget visade upphovsmännen till programmet att de var medvetna om att liberaliseringen av tjänster skulle inverka på liberaliseringen av betalningar. Det föreskrivs nämligen i artikel 106.1 att betalningar som har samband med rörlighet för varor och tjänster skall liberaliseras i den utsträckning som rörligheten för varor och tjänster mellan medlemsstaterna har liberaliserats.

14 Bland de begränsningar av friheten att tillhandahålla tjänster som skall avskaffas nämns även, i avdelning III C i det allmänna handlingsprogrammet, alla hinder för betalningar av tjänster, och detta särskilt, enligt avdelning III D och artikel 106.2 i fördraget, "i den utsträckning som rörligheten för tjänster endast begränsas av restriktioner för betalningar i samband med denna rörlighet". Dessa begränsningar skall, enligt avdelning V punkt B i det allmänna handlingsprogrammet, upphävas före utgången av övergångsperiodens första etapp, eventuellt med undantag under övergångsperioden för "anslag av turistvaluta". Dessa bestämmelser genomfördes genom rådets direktiv 63/340 av den 31 maj 1963 om upphävande av alla förbud eller hinder för betalningar av tjänster när rörligheten för tjänster endast begränsas av därmed sammanhängande restriktioner för betalningar (EGT 1963, s. 1609, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå). Även i det direktivet görs i artikel 3 undantag för anslag av turistvaluta.

15 I det allmänna handlingsprogrammet, liksom i ovannämnda direktiv, förbehålls emellertid medlemsstaterna rätten att pröva arten av och det faktiska genomförandet av överföringar av betalningsmedel och av betalningar samt att vidta absolut nödvändiga åtgärder för att förhindra överträdelse av landets lagar och andra författningar, "särskilt i fråga om beviljande av turistvaluta".

16 Härav följer att friheten att tillhandahålla tjänster även innebär frihet för mottagare av tjänster att bege sig till en annan medlemsstat för att där mottaga en tjänst utan att hindras av restriktioner och detta gäller även med avseende på betalningar. Turister, personer som får medicinsk behandling och personer som gör studie- eller affärsresor skall anses som mottagare av tjänster.

17 Artikel 106.3 handlar om det gradvisa avskaffandet av restriktioner för överföringar i samband med sådana "tjänstetransaktioner" som anges i listan i bilaga III till fördraget. Som den nationella domstolen med rätta har konstaterat anges i denna lista bl.a. affärsresor, turism, personliga resor och uppehåll för studier samt personliga resor och uppehåll av hälsoskäl.

18 Eftersom artikel 106.3, vilket framgår av det andra stycket, emellertid är helt underordnad i förhållande till artikel 106.1 och 106.2 är den inte tillämplig på ifrågavarande fyra typer av transaktioner.

b) Begreppen "löpande betalningar" och "kapitalrörelser"

19 Den nationella domstolen har påpekat att materiell överföring av sedlar nämns i förteckningen D i bilagorna till de två direktiv om kapitalrörelser som rådet har antagit för att genomföra artikel 69 i fördraget (EGT 1960, s. 921 och EGT 1963, s. 62, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå). I förteckning D räknas de kapitalrörelser upp som direktiven inte föreskriver att medlemsstaterna skall liberalisera. Frågan som uppstår är därför om det faktum att materiell överföring av sedlar finns med i denna förteckning innebär att sådana överföringar i sig utgör kapitalrörelser.

20 Fördraget innehåller ingen definition av begreppet kapitalrörelser. I bilagorna till de tidigare nämnda direktiven räknas emellertid olika kapitalrörelser upp jämte tillhörande nomenklatur. Även om materiella överföringar av värdepapper, särskilt sedlar, nämns i förteckningen innebär detta emellertid inte att sådana överföringar under alla omständigheter skall betraktas som kapitalrörelser.

21 Det framgår av fördragets allmänna uppbyggnad, vilket bekräftas vid en jämförelse mellan artiklarna 67 och 106, att löpande betalningar är valutaöverföringar som utgör motprestation inom ramen för en underliggande transaktion, medan kapitalrörelser är finansiella transaktioner som huvudsakligen syftar till placering eller investering av det aktuella beloppet och

inte utgör betalning för en tjänst. Det är av detta skäl som kapitalrörelser i sig kan vara orsaken till löpande betalningar, vilket framgår av artiklarna 67.2 och 106.1.

22 En materiell överföring av sedlar skall därför inte anses utgöra en kapitalrörelse i det fall då den ifrågavarande överföringen motsvarar en betalningsskyldighet som härrör från en transaktion som har samband med rörligheten för varor eller tjänster.

23 Betalningar som har samband med turism, affärs- eller studieresor eller resor i syfte att få medicinsk behandling skall följaktligen inte anses utgöra kapitalrörelser, även om de sker genom materiella överföringar av sedlar.

c) Graden av liberalisering av betalningar som föreskrivs i artikel 106 i fördraget

24 När det gäller rörligheten för tjänster fastställs i artikel 106.1 att därmed sammanhängande betalningar skall liberaliseras i den utsträckning som rörligheten för tjänster mellan medlemsstaterna har liberaliserats enligt fördraget. Enligt artikel 59 i fördraget skall inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster inom gemenskapen gradvis avvecklas under övergångstiden. Efter utgången av denna tid skall restriktioner för betalningar i samband med tillhandahållande av tjänster således vara avskaffade.

25 Följaktligen skall betalningar som har samband med turism, affärs- eller studieresor eller resor i syfte att få medicinsk behandling vara liberaliserade efter utgången av övergångstiden.

26 Denna tolkning finner stöd i artikel 54 i 1979 års anslutningsakt, enligt vilken Grekland tillåts ha kvar restriktioner för överföringar som har samband med turism, men bara på vissa villkor och endast till den 31 december 1985. Den artikeln skall förstås på så sätt att utan detta undantag skulle överföringarna i fråga ha liberaliserats omedelbart.

d) Kontrollåtgärder som avser valutaöverföringar

27 Den sista av de frågor som har uppstått i föreliggande mål gäller huruvida, och vid ett jakande svar i vilken utsträckning, medlemsstaterna har kvar sin befogenhet att vidta sådana kontrollåtgärder som tillämpas på valutaöverföringar gentemot liberaliserade överföringar och betalningar.

28 I detta sammanhang finns det anledning att först påpeka att den liberalisering av betalningar som föreskrivs i artikel 106 förpliktar medlemsstaterna att tillåta de betalningar som avses i denna bestämmelse i den medlemsstats valuta där borgenären eller betalningsmottagaren är bosatt. Betalningar som görs i tredje lands valuta omfattas således inte av denna bestämmelse.

29 Det skall vidare påpekas att det i artikel 2 i ovan nämnda direktiv 63/340 preciseras att de liberaliseringsåtgärder som föreskrivs i direktivet inte begränsar medlemsstaternas rätt att "pröva arten av och det faktiska genomförandet av betalningarna". Detta förbehåll förefaller ha sin bakgrund i den omständigheten att de betalningar som har samband med rörligheten för varor och tjänster samt kapitalrörelserna, vid den tidpunkten, ännu inte hade liberaliserats fullt ut.

30 Trots att övergångstiden har löpt ut har emellertid denna liberalisering fortfarande inte genomförts fullt ut. De rådsdirektiv som föreskrivs i artikel 69 i fördraget för att uppnå fri rörlighet för kapital har i själva verket ännu inte avskaffat alla restriktioner på det området, medan artikel 67 som förutser denna frihet skall tolkas på så sätt, vilket domstolen förklarade i sin dom av den 11 november 1981 i målet 203/80 Casati (Rec. 1981, s. 2595), att "restriktioner för utförsel av sedlar inte kan anses vara avskaffade vid utgången av övergångstiden, oavsett bestämmelserna i artikel 69."

31 Under dessa omständigheter har medlemsstaterna kvar befogenheten att vidta kontroller i syfte att utröna om valutaöverföringar i själva verket utgör kapitalrörelser som inte har liberaliserats. Denna befogenhet är särskilt viktig eftersom den är knuten till det ansvar som, enligt artiklarna 104 och 107 i fördraget, åligger medlemsstaterna på den ekonomiska politikens område. Detta ansvar innebär att lämpliga åtgärder får vidtas för att förhindra kapitalflykt eller annan spekulation av liknande slag mot deras valutor.

32 Om en medlemsstat har svårigheter eller allvarligt hotas av svårigheter beträffande sin betalningsbalans, fastställs i fördragets artiklar 108 och 109 vilka åtgärder som skall vidtas och vilka förfaranden som skall följas. Dessa bestämmelser, som fortsätter att ha verkan även efter det att en fullständigt fri rörlighet för kapital har genomförts, kan emellertid endast tillämpas i kristider.

33 Så länge det inte råder någon krissituation och till dess att fri rörlighet för kapital har genomförts fullt ut är det därför nödvändigt att tillerkänna medlemsstaterna behörighet att kontrollera att valutaöverföringar som påstås avse liberaliserade betalningar inte avviker från detta syfte och i stället används som icke tillåtna kapitalrörelser. Medlemsstaterna har därför rätt att kontrollera arten av och det faktiska genomförandet av transaktionerna eller överföringarna i fråga.

34 Sådana kontroller skall emellertid ske under iakttagande av de gränser som fastställs genom gemenskapsrätten, särskilt de som följer av friheten att tillhandahålla tjänster och därmed sammanhängande betalningar. De får därför inte ha som verkan att betalningar och överföringar som har samband med tillhandahållande av tjänster begränsas till ett visst belopp per transaktion eller per tidsrymd, eftersom de då skulle utgöra ett hinder för de friheter som erkänns genom fördraget. Kontrollerna får av samma skäl inte heller genomföras på ett sätt som skulle göra att dessa friheter blir illusoriska eller att utövandet av friheterna blir beroende av myndigheternas skön.

35 Dessa överväganden hindrar inte att en medlemsstat fastställer fasta beloppsgränser inom vilka ingen kontroll utförs, medan det, i de fall då beloppsgränserna överskrids, skall styrkas att beloppen faktiskt har samband med rörligheten för tjänster. Den fasta beloppsgränsen får dock inte fastställas på ett sätt som äventyrar den normala rörligheten för tjänster.

36 Det åligger den nationella domstolen att i varje enskilt fall avgöra om de kontroller av valutaöverföringar som det är fråga om, i en tvist som anhängiggjorts vid den domstolen, har genomförts under iakttagande av ovan angivna gränser.

37 Ovanstående överväganden gör det möjligt att besvara frågorna med att artikel 106 i fördraget skall tolkas på följande sätt:

— Överföringar som har samband med turism, affärs- eller studieresor eller resor i syfte att få medicinsk behandling utgör betalningar och inte kapitalrörelser, även om de sker genom materiella överföringar av sedlar.

— Restriktioner för sådana betalningar är avskaffade sedan utgången av övergångstiden.

— Medlemsstaterna har kvar sin befogenhet att kontrollera att valutaöverföringar som påstås avse liberaliserade betalningar inte i själva verket används som icke tillåtna kapitalrörelser.

— Dessa kontroller får inte ha som verkan att betalningar och överföringar som har samband med tillhandahållande av tjänster begränsas till ett visst belopp per transaktion eller per tidsrymd och inte heller att de friheter som erkänns i fördraget blir illusoriska eller att utövandet av dessa friheter blir beroende av myndigheternas skön.

— För dessa kontroller får det fastställas fasta beloppsgränser inom vilka ingen kontroll utförs, medan det i de fall då dessa beloppsgränser överskrids skall styrkas att det överförda beloppet verkligen har använts i samband med tjänster, dock under förutsättning att den fasta beloppsgränsen inte fastställs på ett sätt som äventyrar den normala rörligheten för tjänster.

Rättegångskostnader

38 De kostnader som har förorsakats den belgiska regeringen, Förbundsrepubliken Tysklands regering, den franska regeringen, den italienska regeringen, den nederländska regeringen samt kommissionen, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

– angående de frågor som genom beslut av den 12 juli och den 22 november 1982 förts vidare av Tribunale di Genova – följande dom:

Artikel 106 i fördraget skall tolkas på följande sätt:

— **Överföringar som har samband med turism, affärs- eller studieresor eller resor i syfte att få medicinsk behandling utgör betalningar och inte kapitalrörelser, även om de sker genom materiella överföringar av sedlar.**

— **Restriktioner för sådana betalningar är avskaffade sedan utgången av övergångstiden.**

— **Medlemsstaterna har kvar sin befogenhet att kontrollera att valutaöverföringar som påstås avse liberaliserade betalningar inte i själva verket används som icke tillåtna kapitalrörelser.**

— **Dessa kontroller får inte ha som verkan att betalningar och överföringar som har samband med tillhandahållande av tjänster begränsas till ett visst belopp per transaktion eller per tidsrymd och inte heller att de friheter som erkänns i fördraget blir illusoriska eller att utövandet av dessa friheter blir beroende av myndigheternas skön.**

— **För dessa kontroller får det fastställas fasta beloppsgränser inom vilka ingen kontroll utförs, medan det i de fall då dessa beloppsgränser överskrids skall styrkas att det överförda beloppet verkligen har använts i samband med tjänster, dock under förutsättning att den fasta beloppsgränsen inte fastställs på ett sätt som äventyrar den normala rörligheten för tjänster.**

Mertens de Wilmars Koopmans Bahlmann Galmot

Pescatore Mackenzie Stuart Bosco Everling Kakouris

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 31 januari 1984.

På justitiesekreterarens uppdrag
J. A. Pompe
Biträdande justitiesekreterare

J. Mertens de Wilmars
Ordförande